

VOEL JE JE BEKEKEN OF BEGREPEN
Psalm 139: 1-6 en 23-24

In de Santa Maria Maggiore, een kerk in Rome, hangt deze afbeelding. We zien in het midden een oog omgeven door een driehoek. Het alziend oog. Daarom heen een kring van engelen. Die driehoek staat symbool voor de Drie-enige God. Waarschijnlijk gaat het terug op Psalm 11. Daar staat: 'De troon van de Heer staat in de hemel. En Hij beziet met aandacht de mensen. Door zijn oogleden heen beproeft hij de mensen' (vs4). God ziet je dus zitten. Maar wat voor gevoel roept dit bij je op? Dat God je ziet, je doorziet Ik kan me zo voorstellen dat dat dubbel is. Datzelfde is aan de hand met Psalm 139. 'Heer, die mij ziet zoals ik ben dieper dan ik mijzelf ooit ken' Voor veel mensen is Psalm 139 één van de meest geliefde Psalmen. Maar het kan ook wat dubbele gevoelens oproepen. Ooit zei eens iemand tegen me: Ik vind die Psalm wel mooi, maar eigenlijk word ik er een beetje bang van. 'wat mij ten diepste houdt bewogen 't ligt alles open voor uw ogen' Ik vind dat helemaal niet zo'n prettig idee. Want dat betekent dat God alles van mij weet ook die gedachten en fantasieën die ik liever voor mijzelf houd. Ik vind die Röntgenblik van God niet fijn. Ik word er bang van. Maar je kunt ook andere geluiden horen: Een oudere vrouw vertelde in een kring: 'ik was als kind een beetje bijzonder. Ik had het gevoel dat mijn ouders mij niet begrepen. Mijn moeder zei – met alle goede bedoelingen – tegen me: Ga toch lekker buitenspelen met de andere kinderen. Terwijl ik liever met een vergrootglas een spinnenweb in de tuin bekeek. Mijn moeder vond dat maar raar. En als ik probeerde aardig te zijn voor iemand dan pakte dat altijd verkeerd uit en kreeg ik op m'n kop. Nee, als kind had ik het niet zo gemakkelijk. Maar ik had één troost: Psalm 139. Die had ik op school geleerd. Ik had één troost: Er was tenminste één iemand die me wel begreep. Dat was God. Die begreep mijn bedoelingen, die begreep hoe ik dacht. Dat heeft me als kind op de been gehouden.' Dat God alles ziet heeft ook nog een andere functie. Loesewies van der Laan was waarnemer bij de verkiezingen in Tunesië. Iemand zei tegen haar: 'Jullie hebben de luxe om atheïstisch te zijn, omdat jullie geen corruptie hebben. Alles is hier corrupt: de rechters, de politiek, de politie. Als je dan ook niet in God gelooft, als er niemand toekijkt dan zijn we helemaal van God los'. Dat Alziend Oog is dan ergens een soort troost. Er is iemand die het in de gaten houdt. Het helpt als een moreel kompas. In het verlengde daarvan kun je zeggen: 'Integriteit is goed handelen, ook als niemand kijkt.' Dat is de tegeltjeswijsheid van vandaag. Dan heb je het Alziend Oog verinnerlijkt. Als je dit bekend voorkomt, dit kwam langs in de Ongelooflijke Podcast.

En zo zie je: Eén Psalm, die verschillende uitwerkingen heeft. En de één voelt zich bekeken, de ander voelt zich juist begrepen. Hoe is dat voor jou? Voel je meer bekeken, of meer begrepen? Het zal te maken hebben met je beeld van God. Is dat liefdevol, of meer oordelend? Of kun je er wellicht zo wie zo niet zoveel mee. Omdat deze Psalm van een God uitgaat, die bemoeienis heeft met ieder mens persoonlijk. Misschien past dat niet in jouw idee over God. Of moet je zeggen: God is groter dan wij kunnen denken. God overstijgt onze beelden en ideeën. En is deze Psalm is een aanwijzing van een mysterie. Er is iemand, er is iets, die van buiten af betrokken is op mij. Ik ben ten diepste niet alleen. Er is een Gij ... 'Gij doorziet van verre al mijn gedachten.' Dat is onvoorstelbaar. Als je daarover nadenkt duizelt

het je. God die al gedachten van al die mensen kent 'Wonderlijk zoals U mij kent, het gaat mijn begrip te boven.' zegt de Psalm zelf. Ik kan mij alleen maar overgeven aan dit geheim Al onze gedachten.. We hebben heel wat gedachten ... Je denkt altijd. Je denkt nooit niet. Dat gaat maar door. En je zou soms willen dat je knop had om je gedachten uit te zetten. Nu heb je gedachten die iedereen mag weten. Maar er zijn er ook, die je nog nooit hebt uitgesproken. Onze geest bestaat uit een woonkamer, waar het netjes is opgeruimd. Daar mag iedereen komen. Maar achter het schot van de schaamte ligt de rommel. Op de rommelzolder van je geest ligt jaloezie, fantasieën, geheime woede, wrok, misschien zelfs wel haat, herinneringen, waar je liever niet aan terug denkt. Iedereen heeft zo'n rommelzolder. Ook de meest aardige en opgeruimde mensen. Niemand is helemaal transparant Niemand is helemaal uit één stuk. We zijn allemaal dubbele mensen: Je hebt lief, maar je hebt ook haat in je Je bent zachtaardig, maar ook hardvochtig .. Je bent open, maar ook gesloten ... En die andere kant houdt je het liefst verborgen .. Voor de ander, voor jezelf en voor God. De rommelzolder houden we liefst dicht. Waarom? Omdat we bang zijn. We zullen ze er van vinden? Wat zal God ervan vinden? Misschien zit er ten diepste wel angst voor het oordeel onder. 'Gij doorziet van verre al mijn gedachten' Dat gaat over woonkamer van onze geest, maar ook over de rommelzolder.

'Heer, u kent mij, u doorgrondt mij' zo begint de Psalm 'U kent mij.' Wanneer ken je iemand? Kennen is voor ons weten wie iemand is, en een beetje hoe iemand is. Het kennen in de Bijbel gaat verder. Er sprake van iemand kennen, als je vertrouwelijke omgang met iemand hebt. Kennen gaat in de Bijbel gepaard met intimiteit. In het Oude Testament is iemand kennen een uitdrukking voor seksuele omgang met iemand hebben. Genesis 4 vers 1 staat bij voorbeeld: En de mens, Adam, kende Eva en zij werd zwanger. 'Heer, u kent mij.' Dat betekent: U bent vertrouwd met mij. U kent mijn gedachten, u bent vertrouwd met mijn gedachten U bent daar 'intiem' mee. Zelfs met die gedachten die zich op die rommelzolder bevinden. Gedachten, waar ik liever niks mee te maken wil hebben. God is vertrouwd met ons, ook met die donkere kant. En dat betekent dat alles wat er in mij leeft, er mag zijn. Alles van de woonkamer, die iedereen mag zien én de rommelzolder waar je het licht liever uitlaat. En als we gast aan tafel zijn bij het avondmaal dan geven we dat allemaal aan God. Je hoeft niets achter te houden. God is veel vertrouwder met de rommel dan jijzelf wellicht. Want we vieren bij avondmaal niet dat wij goed zijn, maar dat God goed is. Brood en wijn laten zien dat God ons aanvaardt, met al onze gedachten Alles in mij, mag er zijn. Maar we geven het aan God opdat Hij het kan omvormen. Een oude monnikenwijsheid leert: 'Pas als iets er volledig mag zijn, kan het veranderd worden.' De tweede tegeltjeswijsheid. Pas als hardop je zegt. 'Ik ben verslaafd aan te veel eten' kan er een proces van verandering op gang komen Het einde van de Psalm gaat daarover Doorgrond mij God – nu wordt het een gebed – en ken mijn hart. 'Peil mij, weet wat mij kwelt, zie of ik geen verkeerde weg ga. en leid mij over de weg die eeuwig is.' Ik hoor daarin: Vorm mijn gedachten om. Doe het licht aan op die rommelzolder. Help me opruimen. Maar alles mag er eerst zijn. Er kan pas opgeruimd worden als je aanvaardt dat het een rommel is. Want Gij doorziet van verre mijn gedachten Gij kent mij. Je kunt daardoor bekeken voelen. Maar de blik van God is liefdevol. Zijn aangezicht is vriendelijk. En daarom kun je je begrepen voelen. Amen